

Połączenie z Filmoteką Narodową | List otwarty Rady NInA

List otwarty w sprawie zamiaru łączenia NInA z Filmoteką Narodową, który Rada Instytutu wystosowała do Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Warszawa, 20 kwietnia 2017

Pan
prof. dr hab. Piotr Gliški
I Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowny Panie Premierze,

Pełniąc obowiązki Rady Programowej Narodowego Instytutu Audiowizualnego z niepokojem obserwujemy fakt postępującego procesu łączenia dwóch, niezależnych Instytucji: Narodowego Instytutu Audiowizualnego (NInA) i Filmoteki Narodowej. Zwracamy się do Pana Premiera o ponowne rozważenie planu połączenia Filmoteki Narodowej i NInA, który uważamy niekorzystny dla polskiej kultury.

Rozwój NInA obserwujemy z ogromnym uznaniem od początku działalności Instytutu, a od 2014 roku formalnie, jako członkowie Rady NInA, przez MKiDN. Pełniąc funkcję doradczą dla zespołu i dyrekcji Instytutu, na bieżąco konsultowaliśmy wdrażane zmiany i strategie powiązane m.in. z otwarciem siedziby NInA dla publiczności, ale też imponujący rozwój wydawanych przez NInA portali, docenianych na międzynarodowych forach eksperckich.

Bazując na naszych doświadczeniach zawodowych możemy z pełną odpowiedzialnością stwierdzić, że model NInA jako instytucji łączącej misję archiwum, producenta i kuratora treści audiowizualnych związanych z różnorodnymi gałęziami kultury jest wzorcowym przykładem funkcjonowania archiwum audiowizualnego XXI wieku. NInA, tworzona na wzór francuskiego Instytutu Audiowizualnego (Ina), szybko odnalazła własną ścieżkę rozwoju, kreując nowoczesny model instytucji wychodzący naprzeciw zmianom zachodzącym we współczesnej kulturze cyfrowej i audiowizualnej. Bazując na naszej wiedzy, doświadczeniu i wieloletniej międzynarodowej współpracy, pragniemy podkreślić, że wiodącym, sprawdzonym modelem publicznego zarządzania dziedzictwem audiowizualnym jest rozdzielność archiwum

audiowizualnego od kultury filmowej. Wystarczy podać przykłady z reprezentowanych przez Radę systemów: Holenderski Instytut Sound and Vision i Centrum Eye z siedzibą w Amsterdamie, Francuski Instytut Audiowizualny i Cinémathèque Francaise.

Instytucje powołane w celu opieki nad archiwami audiowizualnymi stoją współcześnie przed wielkim wyzwaniem pełnienia misji zarówno zabezpieczania i opracowywania dziedzictwa, ale również udostępniania go kolejnym pokoleniom posługującym się biegle nowymi technologiami. Dynamika działań NInA, jak rzadko której Instytucji o profilu archiwalnym dysponującej w przeważającej mierze zasobami cyfrowymi, pozwala na efektywne działanie, wypełniając obie funkcje.

Wyróżnikiem Instytutu było od zawsze kierowanie swoich działań w stronę widza i odbiorcy. Mądre i świadome upowszechnianie zbiorów i opowiadających je kontekstów jest kluczem do zaangażowania publiczności. Uzupełnieniem internetowej oferty Instytutu stał się otwarty dla publiczności budynek zaprojektowany tak, by zapewnić Instytutowi pełną samodzielność w przygotowaniu programu opartego na cyfrowym dziedzictwie. Kameralne, wyposażone w najwyższej jakości sprzęty pracownie digitalizacji NInA zostały stworzone z myślą o realizacji autorskich założeń programowych w zamkniętym obiegu w siedzibie, od skanowania taśmy, przez rekonstrukcję cyfrową materiału wideo, do jego pokazu w sali audiowizualnej wyposażonej w najnowocześniejsze systemy projekcyjne i dźwiękowe. Mimo założenia samowystarczalności NInA od zawsze współpracowała z partnerami zewnętrznymi. Programowane działania digitalizacyjne wynikały z badania bieżących potrzeb środowiska. Dzięki temu uratowane zostały archiwa wideo Muzeum Literatury. NInA nawiązał też współpracę z Archiwum Krzysztofa Kieślowskiego. Gotowość do podejmowania działań zgodnych z interesem publicznym, ale także konsekwentny klucz kuratorski w działaniach programowych NInA jest wyjątkowym znakiem jakości tej Instytucji. Trudno wyobrazić sobie ich utrzymanie w momencie konfrontacji studyjnego potencjału NInA z ogromnymi potrzebami Filmoteki Narodowej, której analogowe zbiory wymagają podjęcia działań w rytmie masowej produkcji.

Tempo zmian w zakresie zastosowań nowych technologii dla tworzenia i udostępniania treści wymaga uważnej obserwacji, wsparcia wartościowych kierunków i odpowiedzialnego spojrzenia na nowe zjawiska kultury audiowizualnej i cyfrowej, które wykraczają daleko poza zabezpieczenie kopii filmowej. Badanie kierunków rozwoju kultury oraz zachowań jej odbiorców od zawsze mieściła się w misji NInA postrzeganej jako instytut teraźniejszości, a pomysł połączenia misji Instytutu z zadaniami Filmoteki Narodowej – posiadającej ogromny potencjał archiwalny, ale także balast organizacyjny związany z koniecznością bieżącej cyfryzacji kilometrów analogowych taśm jest dużym zagrożeniem dla podejmowanych przez NInA działań.

Obie instytucje wielokrotnie działały razem na rzecz dobra publicznego, mają też wspólne plany rozwoju na przyszłość. Rozwoju, który bazuje na poszanowaniu niezależności profilu programowego każdej z nich. Właśnie ta odrębność i indywidualny charakter organizacyjny i merytoryczny pozwalają na wymianę doświadczeń, wiedzy eksperckiej i wzajemne inspiracje. Uważamy, że planowana fuzja będzie redukcją potencjału NInA i FN i utrudni publiczny dostęp do zasobów obu Instytucji. Odrębne strategie zarządzania archiwum: cyfrowego w przypadku NInA i analogowego w przypadku Filmoteki nie będą ze sobą kompatybilne, co przyniesie szkodę dorobkowi audiowizualnemu kultury polskiej.

Jako Rada Instytutu, apelujemy do Pana Ministra o ponowne przemyślenie swojego zamiaru.

Z poważaniem,

W imieniu Rady NInA:

Agnieszka Holland, Przewodnicząca

Jan Müller

Edward Miszczak